

Jutlus Rõngu Mihkli kirikus P, 12.05.19 kell 11.00, *Jubilate*, emadepäev

Lektsioonid: Js 40:26–31; Hb 13:12–16

Pihikõne: 1Tm 2:13

Jutlus: Jh 16:16–23a

Laulud: 328 (1–5); 134 (1–4); mälestuslaul 261 (1); 317 (1–4); 221 (1–3)

Veel pisut aega, ja te ei näe mind enam, ja taas pisut aega, ja te näete mind jälle.” Siis mõned ta jüngrid ütlesid üksteisele: „Mis see on, mida ta meile ütleb: „Veel pisut aega, ja te ei näe mind enam, ja taas pisut aega, ja te näete mind jälle!” ning „Ma lähen Isa juurde!”? Nad ütlesid siis: „Mis see on, mida ta ütleb: „Veel pisut aega”? Me ei tea, mida ta räägib.” Jeesus märkas, et nad tahtsid temalt midagi küsida, ja ütles neile: „Te arutate omavahel seda, et ma ütlesin: „Veel pisut aega, ja te ei näe mind, ja taas pisut aega, ja te näete mind jälle.” Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, teie nutate ja kaehlete, aga maailm on rõõmus. Teid kurvastatakse, kuid teie kurbus muutub rõõmuks. Kui naine toob last ilmale, siis ta on murelik, sest tema tund on kätte jõudnud. Aga kui ta lapse on sünnitanud, ei tuleta ta enam oma vaeva meelde rõõmu pärast, et inimene on sündinud maailma. Nüüd on teilgi muretsemist, aga kui ma näen teid jälle, on teie süda rõõmus ja keegi ei võta teie rõõmu teilt ära. Ja sel päeval ei küsi te minult enam midagi.

Selles Jeesuse lahkumiskõnedesse paigutuvas lõigus on kaks esiletõusvat märksõna: teadmatus ja rõõm.

Teadmatust väljendavad jüngrid, kes ei mõista, mida mõtleb Jeesus oma lubadusega, et jüngrid teda varsti enam ei näe ja siis näevad jälle, ning et ta läheb Isa juurde. Evangelist Johannes võimendab seda ka kordustega, nii et poole meie tänasest kirjakohest moodustab teadmatus väljendus.

Eks inimese elu üks peamisi probleeme ongi seotud teadmatusiga. Me ei tea, mis on juhtunud minevikus ja kordame unustatud vigu. Me ei tea, mida me peame tegema olevikus ja oleme pidevalt mures, kas suuname oma anded ja jõu õigele asjale. Me ei tea, mida toob tulevik ja otsime selgust asjadest, mis meie isiksust hävitavad.

Teadmatus tekitab muret ja viha, sünnitab inimestevahelisi vastuolusid. Võib-olla on teadmatus needus pärit juba pattulangusloost, kus madu töötas naisele hea ja kurja tundmist Jumala sarnaselt, st kõiketeadmist, kuid kus asi lõppes hoopis vastupidiselt: inimene kaotas teadmise isegi Jumalast, kes oli enne tema hästituntud ja hea Isa?

Teadmatus toob palju vaeva koguni VT jumalameestele, kes ju tegelikult pidid Jumalat tundma. Tuleb meelde prohvet Eelija lugu, üks dramaatilisemaid episoodide VT-s, mil Eelija 1Kn 19 arvab, et ta on ainus üle jäänud Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi Jumala kummardaja ning on nüüd meelega valmis kõrbes surema. Teadmatus piinab vaga meest Iiobit, kes ei mõista, miks Jumal teda niimoodi vaevab.

Kuid teadmatus piinab inimesi ka UT-s. Jüngrid ei mõista Jeesust kuigi hästi, vaatamata sellele, et Jeesus neid pidevalt õpetab ja nad kogevad Jeesusega koos imelisi asju. Kujukas on episood siinsamas Jh-s, 14. peatükis, kus Jeesus ütleb jüngerile, et nad teavad teed, kuhu ta läheb. Selle peale küsib uskmatu Toomas: „Issand, me ei tea, kuhu sa lähed, kuidas me siis võime teada teed?” Jeesus seletab seepeale: „Mina olen tee ja tõde ja elu. Ükski ei saa minna Isa juurde muidu kui minu kaudu. Kui te oleksite tundnud mind, siis te tunneksite ka mu Isa. Nüüd te tunnete teda ja olete teda näinud.” Selle peale küsib jälle Filippus: „Issand, näita meile Isa, ja me jääme rahule!” Jeesus jälle seletab, et see, kes on näinud Jeesust, on näinud ka Isa.

Vaevalt, et jüngrid sellestki kõnest midagi selgemaks said. Ja nüüd, meie kirjakohas ei saa jüngrid jälle mitte millestki aru: kuidas siis Jeesus, kes varem ütles, et see, kes on näinud Jeesust, on näinud ka Isa, ütleb nüüd, et ta läheb Isa juurde. Kui kauaks ta läheb? Mida see „pisut aega“ tähendab?

Omalt kombel võtab kogu selle inimliku patuse teadmatus kokku Jeesuse hüüe ristil Lk 23:34: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea mida nad teevad!” Jeesus kandis kogu selle inimliku teadmatus kannatades ristipuule ja palus oma Isalt inimkonna teadmatus pärast andeks. Taevane Isa andiski inimestele andeks, justnagu kadunud poja loos andis isa andeks oma kõlvatule pojale, kes seda mitte

kuidagi ei väärinud.

Teine tänase kirjakohta märksõna on, nagu öeldud, rõõm. See rõõm polnud aktiivne, selles mõttes nagu jüngrite teadmatus oli tolle vestluse ajal Jeesusega aktiivne. Rõõm, millest Jeesus siin kõneleb, on töötatud rõõm.

Meile, piiblilugejaile ja -tõlgendajaile, pole päris täpselt selge, millisest rõõmust Jeesus kõneleb: kas sellest, mis valdas jüngreid Jeesusega taaskohtumisel pärast Tema surnuist ülestõusmist, või sellest, mis ootab aegade lõpul kõiki neid, kes on olnud Jumalale ustavad ja pärivad koha Taevasel Pidosöögil.

Piiblikommentaatorid näivad eelistavat esimest võimalust. Jüngrite „nutmine ja kaeblemine“ on tavaline heebrea kõnepruuk surnuitku kohta nagu seda kasutab nt Jr 22:10: „Ärge nutke surnu pärast ja ärge haletsege teda...“ „Maailma rõõm“ viitab juudi ülemate rõõmule, et Jeesuse-probleemist nii kerge vaevaga lahti saadi – veidi kohtupidamist ja Pilaatuse mõjutamist ning oligi tehtud! Samal ajal aga, kui juudi ülemad rõõmustavad, on jüngrid aga kurvad.

Siiski kõik muutub järsku. Kurbus muutub rõõmuks! Ja justnagu aimates jüngrite mõtteis tekkivaid kahtlusi, et kuidas see kurbus siis ikka nii järsku rõõmuks saab muutuda, toob Jeesus näite emast ja sündivast lapsest. (Ei saa jätta märkimata, et just see kirjakoht on Piiblis üks paremaid väljendusi emaduse olemusest ja haakub suurepäraselt tänase emadepäevaga!)

Valuga lapse ilmaletoomine on karistus, mille Jumal pattulanguse tagajärjel määras kõigile emadele. Mina olen mees ega suuda kunagi mõista ema sünnitusvalu, kuid see peab olema midagi sarnast vaevaga, mille Jumal määras karistuseks Aadamale ja kõigile meestele, sh mulle: „Oma palge higis pead sa leiba sööma!“ See maine rähklemine oma igapäevase leiva pärast ja lõpuks kõigest saavutatust surmatunnil ilmajäämine on ränk karistus kõigile meestele.

Ja ometi on Jumal selles karistuses nii naisele kui mehele ka halastanud. Kui naine on valuga lapse ilmale toonud ja hoiab teda süles, ei mõtle ta enam teda just äsja vallanud valule, vaid rõõmustab kogu oma olemusega oma lapse üle. (Niisamuti saab mees rõõmustada oma kätetöö vilja üle, mis on kätte tulnud raskelt.)

Piiblikommentaatorid seostavad neid Jeesuse sõnu tavaliselt Jeesuse eelseisva surma ja ülestõusmisega ning ilmumisega oma jüngritele, mis kõik toimusid ju lähemate päevade jooksul. Küllap neil on õigus, sest Piiblit tuleb tõepoolest mõista esmalt sõnasõnalt ja mitte hakata esimeses järjekorras otsima mingit peidetud tähendust. Seda kinnitavad ka Jeesuse viimased sõnad meie kirjakohtas: „Ja sel päeval ei küsi te minult enam midagi.“ Tõepoolest, kui me vaatame jüngrite kohtumist ülestõusnud Jeesusega, siis hoiavad nad küsimustest. Koguni uskmatu Toomas suudab Jeesust nähes öelda vaid: „Minu Issand ja minu Jumal!“ Vaid Ap 1:6 tunnevad jüngrid huvi: „Issand, kas sa sel ajal taastad Iisraeli kuningriigi?“ Ja Jeesus jätab neile vastamata: „Ei ole teie osa teada aegu ja tunde, mis Isa on iseenese meelevallaga seadnud...“ Jeesuse surma ja ülestõusmisega on kogu teadmatus otsas ja keegi ei saa end vabandada väitega, et ta Kristusest midagi ei tea.

Ometi annab Jeesuse võrdpilt sünnitavast naisest ka laiema tõlgendusvõimaluse. Ehkki naine unustab sündinud last süles hoides oma äsjase valu, teab ta ju ka seda, et see laps ei jää tema juurde alatiseks. Et see laps satub maailma tormide ja tuulte meelevalla ning ta võib tuua oma emale suurt muret ja vaeva.

Sellele vaatamata on naine rõõmus. Nõnda ütleb Jeesuse võrdpilt midagi väga üldist ja määravat inimliku rõõmu kohta, mis on tegelikult Jumalalt tulev rõõm. Jumalalt tulev, jumalik rõõm ei lase end segada minevikust ega olevikust. See on midagi sellist, mis valdab inimest täielikult ega jäta kahtlusi. Mis siis, et mõistus ütleb: probleeme oli, neid on ja neid tuleb. Sel hetkel on vaja rõõmustada. Umbes samuti nagu kadunud poja isa ütleb nurisevale vanemale vennale: „Nüüd aga oli tarvis pidutseda ja rõõmutseta, sest see su vend oli surnud ja on jälle saanud elavaks, ning oli kadunud ja on leitud.“

Selline jumalik rõõm on antud kõigile neile, kes usuvad Kristusesse. Neil võib olla patune minevik, raskusi olevikus ja mitte just roosiline tulevikuväljavaade, kuid rõõm Kristuse surmast ja ülestõusmisest annab olevikule mõtte. Sest see olevik seotakse kuidagi müstilisel moel Püha Vaimu läbi Kolmainsusega.

Ja kui aus olla, siis ega usklikul mingeid erilisi küsimusi ka ei teki. Ta mõistab, et Kristuse surm ja

ülestdõusmine oligi Jumala vastus maailma teadmatusele ja küsimusele: mis saab edasi? Jah vahel arutletakse tõesti küsimuse üle, millal siis Kristus ikkagi tagasi tuleb. Kuid tõeline usk summutab ka selle küsimuse. Ütles ka Jeesus Mk 5:36 sünagoogiülemale, kes oli enda arvates kaotanud tütre: „Ära karda, usu ainult!”

Niisiis on Kristuses rõõm saanud võidu teadmatuse üle. Maailmas on aga palju teadmatust. Ja meie kui ristiinimeste kohus on võita see teadmatust Kristuse rõõmuga. Täna on Jumal kinkinud meile selleks tööks ühe tubli mehe. Ole ise Kristuses rõõmus, Urmas, ja jaga seda Kristuse rõõmu ka neile, kes seda veel ei tunne!

Aamen.